

Strategii pentru formarea cadrelor didactice în domeniul educației privind riscurile

Prezenta fișă informativă se bazează pe constatările unui raport privind unele cazuri care implică formarea actualelor și viitoarelor cadre didactice din domeniul sănătății și securității la locul de muncă (SSM) sau în domeniul educației privind riscurile ⁽¹⁾. În mod ideal, toate cadrele didactice ar trebui să beneficieze de programe de formare privind SSM în viața lor profesională și privind modul în care trebuie integrată educația privind riscurile în activitatea lor zilnică la locul de muncă.

Dacă integrarea corespunzătoare a educației privind riscurile în programa școlară este dificilă, studiile de caz arată că aceasta este și mai dificil de inclus în programele de formare pentru viitoarele cadre didactice. Totuși, studiile de caz prezintă diferite abordări și metode care ar putea fi analizate și dezvoltate. Acestea arată că succesul depinde de adoptarea unei abordări pragmatice, sensibilă la nevoile și circumstanțele școlilor și cursurilor pentru viitoarele cadre didactice. De asemenea, studiile demonstrează valoarea formării care sprijină „abordarea școlii în ansamblu”, combinând educația privind riscurile cu gestionarea SSM în scopul asigurării securității și sănătății mediului profesional și de învățare. Dezvoltarea de parteneriate relevante și implicarea tuturor părților interesate vor fi esențiale, la fel cum va fi și continuarea schimbului de informații privind bunele practici și experiențele dobândite.

Una dintre problemele subliniate în exemple a fost aceea că, pentru integrarea educației privind riscurile, s-a recurs la contactul direct. De asemenea, faptul că sesiunile de formare sunt doar singulare și nu fac parte din evenimente organizate periodic, reprezintă o problemă. Proiectele trebuie să devină durabile prin includerea lor într-o strategie globală coerentă.

Elaborarea unei strategii

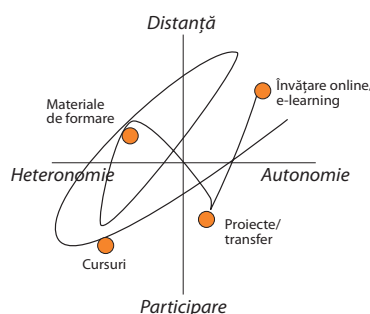
Cazurile studiate sugerează că o astfel de strategie ar putea include următoarele:

© Susanne Ulk

⁽¹⁾ „Training teachers to deliver risk education — Examples of mainstreaming OSH into teacher training programmes” (Formarea cadrelor didactice în domeniul educației privind riscurile – Exemple de integrare a SSM în programele de formare pentru profesori) (http://osha.europa.eu/en/publications/reports/teachers-training-risk-education_TE3111358ENN/view)

- formarea ca parte a unei „abordări a școlii în ansamblu”, care combină educația privind riscurile cu promovarea unei mai bune gestionări a SSM în școli, inclusiv integrarea SSM în activitatea zilnică a cadrelor didactice, într-o cultură a securității în școală care încurajează participarea acestora și care le implică în mod activ;
- formarea tuturor cadrelor didactice viitoare în vederea includerii informațiilor de bază legate de SSM în școli și cu privire la modul în care acestea se integrează în educația privind riscurile în activitatea zilnică de predare;
- formarea tuturor cadrelor didactice în domeniul SSM, în cadrul pregătirii inițiale a acestora la începerea activității într-o școală și integrarea educației elevilor cu privire la riscuri;
- formarea suplimentară a diriginților în vederea dobândirii de cunoștințe de specialitate în domeniul gestionării SSM și integrării educației privind riscurile în viața de zi cu zi din școli;
- formarea suplimentară a altor cadre didactice, în funcție de specializarea acestora, în scopul dobândirii de cunoștințe de specialitate în domeniul SSM și al educației privind riscurile, pe lângă analizarea posibilității de a numi anumiți membri ai personalului ca „promotori” având rolul de a disemina informațiile și a-i motiva pe ceilalți;
- stabilirea unor obiective privind numărul minim de cadre didactice care au beneficiat de programe de formare specială;
- crearea unei rețele între școli și „promotorii” SSM/educației privind riscurile:
 - pentru a ajuta la informarea altor membri ai personalului – având în vedere că școlile se confruntă frecvent cu probleme în acest domeniu;
 - pentru a partaja și a efectua schimburi de experiență;
- cooperarea și participarea unui număr mare de părți interesate diferite, inclusiv:
 - autorități din domeniul educației, organisme care elaborează programe de învățământ și institute care organizează cursuri de formare pentru viitoarele cadre didactice;
 - alte organizații al căror obiect de activitate poate avea legătură cu educația privind riscurile (educatori în domeniul sănătății, organisme responsabile cu siguranța rutieră și prevenirea accidentelor de circulație, organisme sportive);
 - organisme profesionale și sindicate ale cadrelor didactice;
- identificarea sinergiilor și a modalităților de învățare a cadrelor didactice, cu întreruperi minime ale activității;

- Combinarea participării la cursuri cu învățarea la distanță
- Optimizarea mediului educațional tradițional și a educației multimedia
- Combinarea educației autonome și heteronome
- Dezvoltarea competențelor pe baza experienței profesionale

INQA Lernwelt: elemente ale unei abordări a învățării mixte

- oferirea de sprijin specific, informații și instrumente școlilor, în scopul creării unui mediu profesional sănătos și sigur de învățare, astfel încât aspectele de sănătate și securitate să fie considerate deosebit de importante atât pentru cadrele didactice, cât și pentru elevi.

Stabilirea obiectivelor educaționale

Pentru a discuta despre orice strategie de formare cu alte părți interesate, precum autoritățile din domeniul educației sau colegiile de formare pentru viitoarele cadre didactice, este important să se clarifice obiectivele educaționale care ar trebui integrate în programele de formare. Pe baza cazurilor studiate, obiectivele educaționale pentru formarea tuturor cadrelor didactice care lucrează în domeniul educației generale în învățământul primar și secundar s-ar putea axa pe:

- dobândirea cunoștințelor și competențelor necesare pentru integrarea educației privind riscurile în activitatea didactică zilnică;
- dobândirea atitudinilor și asimilarea cunoștințelor de bază în ceea ce privește propria sănătate și securitate în muncă – și anume SSM în școli; și
- dobândirea cunoștințelor și competențelor necesare pentru a putea avea o contribuție pozitivă la sănătatea și securitatea cadrelor didactice și a altor persoane în școli.

Asigurarea resurselor educaționale relevante și corespunzătoare

În rapoartele precedente ale Agenției Europene pentru Sănătate și Securitate în Muncă privind integrarea SSM în educație s-a constatat, de asemenea, că este necesar să fie dezvoltate și puse la dispoziție în școli și în colegiile de formare resursele didactice relevante pentru sprijinirea unei strategii de integrare a educației privind riscurile în procesul educațional. Aceeași necesitate este valabilă și pentru formarea cadrelor didactice. Studiile de caz sugerează că diversele resurse și metode pentru formarea cadrelor ar trebui considerate ca făcând parte dintr-o strategie de formare a acestora.

Resursele educaționale includ:

- broșuri pentru cursanții cadre didactice;
- broșuri pentru cadrele didactice nou angajate la un loc de muncă;
- pachete de materiale didactice pentru lectori;
- resurse pentru formarea cadrelor didactice pentru a efectua o formare în cascadă;
- resurse pentru formarea profesorilor care să asigure instruirea și formarea altor cadre didactice;
- materiale explicite care să fie utilizate în clasă, cu elevii.

Metodele de predare și abordările care vizează formarea profesională includ:

- opțiuni de studiu individual, în special e-learning și/sau CD-ROM-uri interactive;
- învățarea mixtă – o combinație între învățarea online la distanță și învățarea prin contact direct, de exemplu în cadrul unor ateliere de lucru;
- metode de învățare activă, în care cadrele didactice își folosesc propriile cunoștințe – deosebit de importantă, deoarece aceasta va fi metoda de predare în clasă, pentru elevi;
- la fel ca în alte sfere ale formării profesionale, includerea perspectivei personale a cadrelor didactice în privința SSM în cursurile organizate pentru cursanții cadre didactice;
- stabilirea unei legături clare între formarea cadrelor didactice și atingerea obiectivelor programei.

Alte aspecte ale formării profesionale includ:

- discuții privind nevoile de formare a cadrelor didactice în momentul introducerii experimentale a materialelor didactice la clasă;
- analizarea posibilităților de formare generică, precum formarea profesională relevantă pentru educația sanitară, educația în domeniul siguranței rutiere, educația fizică și educația privind riscurile;
- identificarea modalităților de transmitere a informațiilor și competențelor de bază către cadrele didactice într-un interval de timp minim;
- stabilirea unei legături între formarea profesională și construirea unei cariere profesionale, prin acreditare, eliberarea de certificate, recunoașterea competențelor obținute în domeniul gestionării SSM etc.;
- sprijinirea suplimentară a școlilor în legătură cu efectuarea de evaluări ale riscurilor și gestionarea sănătății și securității în muncă, precum și
- includerea unei evaluări a proiectelor, a programelor și metodelor de formare profesională.

- Abordarea Autorității Irlandeze pentru Sănătate și Securitate include: e-learning (noțiuni generale pentru diriginți și cadre didactice, noțiuni specifice pentru cadrele didactice din domeniul tehnologiei și științelor); cursuri de vară online pentru învățători; materiale educaționale pentru cadre didactice; e-learning pentru studenți; evenimente și concursuri, precum și orientări și asistență în gestionarea SSM în școli.
- Inițiativele din Danemarca includ o rețea a cadrelor didactice desemnate „ambasadori” SSM în școli și cursuri personalizate pentru cadrele didactice, la niveluri educaționale diferite.
- Polonia implică profesorii în planificarea unui concurs național de artă pe tema SSM, care să contribuie la dezvoltarea cunoștințelor acestora.
- Finlanda intenționează ca în fiecare școală să existe două cadre didactice cu formare în domeniul educației sanitare în care este integrată și bunăstarea la locul de muncă.
- Proiectele din Germania includ educația multimedia pentru cadrele didactice la distanță și parteneriate cu organizațiile sportive în scopul dezvoltării învățământului pentru cadrele didactice din domeniul sporturilor cu grad ridicat de risc.
- În Statele Unite ale Americii se utilizează un atelier de trei ore pentru formarea cadrelor didactice în vederea predării unui curs SSM studenților.

Informații suplimentare

Raportul este disponibil în limba engleză pe site-ul Agenției Europene pentru Sănătate și Securitate în Muncă (EU-OSHA), la adresa:

http://osha.europa.eu/en/publications/reports/teachers-training-risk-education_TE3111358ENN/view

Prezenta fișă informativă este disponibilă în 24 de limbi, la adresa:

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets>

Paginile de internet ale Agenției Europene pentru Sănătate și Securitate în Muncă privind integrarea SSM în educație:

<http://osha.europa.eu/en/topics/osheducation>

Agenția Europeană pentru Sănătate și Securitate în Muncă

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, SPANIA

Tel. +34 944794360 • Fax +34 944794383

E-mail: information@osha.europa.eu